

Hij is trots op de Nederlandse openheid
inzake euthanasie. Maar die openheid
kan ook confronterend zijn.
"De geneeskunde wil genezen,
als dat niet lukt wil zij lijden verlichten,
en wanneer zelfs dat er niet meer in zit
moet zij vertroosting bieden."

Koos Neuvel

Nee, als een euthanasie-professor wil *dr G. van der Wal* niet te boek staan. Hij is hoogleraar sociale geneeskunde aan de Vrije Universiteit en zijn vak heeft, getuige zijn oratie uit oktober 1997, aanzienlijk meer om het lijf dan alleen vraagstukken van levensbeëindiging. Het gaat ook over de kwaliteit van zorg, en over de relatie tussen arbeid en gezondheid. Maar vreemd is die reputatie niet. Van der Wal is ooit zijn loopbaan begonnen als huisarts in Amsterdam-West, werd Geneeskundig Inspecteur van de Volksgezondheid in Noord-Holland, en kwam in die functie in aanraking met veel gemelde gevallen van euthanasie. Van der Wal besloot onderzoek te doen naar door huisartsen uitgevoerde euthanasie en geboden hulp bij zelfdoding; een onderzoek waarop hij in 1992 promoveerde. Een paar jaar later, in 1996, publiceerde hij (samen met zijn Rotterdamse collega *P.J. van der Maas*) opnieuw over onderzoek naar 'medische beslissingen rond het levenseinde'; een onderzoek dat in de media veel aandacht kreeg.

Het aardige van zulke onderzoeken is niet alleen dat ze een vrij volledig beeld van een praktijk geven, maar dat ook verschuivingen in de loop van de tijd waarneembaar worden. Zo is het aantal gevallen van hulp bij zelfdoding in vijf jaar tijd ongeveer gelijk gebleven, maar dat geldt niet voor euthanasie. In 1990 bedroeg het aantal gevallen van euthanasie – levensbeëindiging op verzoek – 2300, vijf jaar later was dat aantal met 900 gestegen naar 3200.

Een opmerkelijke stijging, zeg ik tegen van der Wal. "Nou ja, opmerkelijk?" reageert hij. "Een beetje opmerkelijk is het misschien wel. Maar de vraag is of dat nu voor de hand liggend, verrassend of mogelijk ook verontrustend is. Die toename viel wel een beetje te voorspellen, omdat eerder veel verzoeken om euthanasie niet ingewilligd werden die wel voor inwilliging in aanmerking kwamen. Er was een inhaalslag gaande. Bovendien hebben we te maken met het cultuurverschijnsel dat mensen er soms om vragen een einde aan hun leven gemaakt te krijgen. Je zou het de filosofie van de gecontroleerde dood kunnen noemen. *Robert Pool* (een antropoloog die door middel van participerende observatie onderzoek heeft gedaan naar de praktijk van euthanasie in Nederlandse ziekenhuizen – kn) heeft het over de filosofie van de *easy death* – mensen willen geen lang ziekbed meemaken. Misschien is dat het ook wel."